

218999 - مهاجرین و انصار چه کسانی هستند؟

سوال

آیا امکان دارد ما را با گذشتگان آشنا نموده و مختصری از شرح حال انصار و مهاجرین و نام‌های برخی از صحابه‌ی گرامی - رضی الله عنهم وارضاهم - که از جمله‌ی آنها بوده‌اند را بگویید؟

پاسخ مفصل

اولاً: مهاجرین و انصار، یاران و شاگردان رسول الله . صلی الله علیه وسلم . بوده و برترین افراد این امت و بلکه بعد از پیامبران و رسولان، برترین افراد بشر به صورت عموم می‌باشند.

دل‌های آنها آکنده از محبت الله . تعالی . و بزرگداشت، ترس و ایمان به او بود. رسول الله . صلی الله علیه وسلم . را از جان‌هایشان بیشتر دوست داشته و در این امر صادق بودند آن هم در بالاترین درجات صدق، و به همین دلیل جان و مال و هرچه داشتند را در راه یاری این دین، دفاع از آن، انتشار آن و هدایت مردم به سویش، فدا کردند. در میان بشر از لحاظ کمال ایمان و عبادت و اخلاق نیکو هیچ‌کس مانند آنها نبوده و نخواهد بود.

سزاوار این بودند که الله آنان را در آیات بسیاری از قرآن کریم بستايد و رسول الله . صلی الله علیه وسلم . در احادیث فراوانی از آنها تعریف کند.

مهاجرین کسانی هستند که پیش از فتح مکه مسلمان شده و به سوی رسول الله . صلی الله علیه وسلم . در مدینه هجرت کردند و آنجا را کاشانه‌ی خود قرار دادند، سرزمین و اموال و خانواده‌هایشان را به خاطر اشتیاق به آنچه نزد الله است و در طلب خشنودی او و یاری دین، رها کردند.

اما انصار کسانی هستند که اهل مدینه‌ی نبوی بودند، کسانی که رسول الله . صلی الله علیه وسلم . و یاران مهاجرش را پذیرفتند و آنها را در مدینه مأوی دادند و اموالشان را با آنها تقسیم کردند و در هیچ چیزی نسبت به آنها بخل نورزیدند و با جان و مالشان در راه الله جهاد کردند.

از آیاتی که الله با آن مهاجرین را می‌ستاید این سخن الله عزوجل است: ﴿لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾ [الحشر: ۸]

«اختصاص به بینوایان مهاجری دارد که از دیارشان و اموالشان رانده شدند: خواستار فضل خدا و خشنودی

[او] می‌باشند و خدا و پیامبرش را یاری می‌کنند. اینان همان راستانند»

این آیه گواهی از سوی الله بر پاک بودن دلهایشان است و اینکه به خاطر به دست آوردن دنیا سرزمین و اموالشان را رها نکردند بلکه برای به دست آوردن پاداش الهی و به خاطر یاری دین او خارج شدند و در ایمان و کردار و گفتارشان صادق بودند.

سپس الله . متعال . انصار را ستوده و می فرماید: ﴿وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾. [الحشر: ۹] «و [نیز] کسانی که قبل از [مهاجران] در [مدینه] جای گرفته و ایمان آورده اند؛ هر کس را که به سوی آنان هجرت کرده دوست دارند؛ و نسبت به آنچه به ایشان داده شده است در دلهایشان حسدی نمی یابند؛ و هر چند در خودشان احتیاجی [مبرم] باشد، آنها را بر خودشان مقدم می دارند. و هر کس از بخل نفس خود مصون ماند، ایشانند که رستگارانند».

یعنی: کسانی که پیش از مهاجرین در مدینه ی نبوی سکنی گزیدند و پیش از بسیاری از مهاجرین ایمان آوردند، آنها انصار هستند که رسول الله . صلی الله علیه وسلم و اصحاب مهاجرش را صادقانه دوست داشتند: «هر کس را که به سوی آنان هجرت کرده دوست دارند» و نسبت به مهاجرین و فضیلت و افتخاری که الله به آنها داده بود حسادت نورزیدند [زیرا فضیلت مهاجرین از انصار بیشتر است و به همین دلیل رسول الله . صلی الله علیه وسلم فرمود: «اگر هجرت نبود من یکی از انصار بودم» روایت امام بخاری (۴۳۳۰)].

انصار نسبت به مهاجرین جود و کرم داشتند و اموالشان را با وجود نیاز خودشان به آنها می بخشیدند «و هر چند در خودشان احتیاجی [مبرم] باشد، آنها را بر خودشان مقدم می دارند» سپس الله گواهی می دهد که آنها به پاداش این اعمال باارزش و بزرگی که انجام دادند، رستگارند.

الله . متعال . می فرماید: ﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾. [التوبة: ۱۰۰] «و پیشگامان نخستین از مهاجران و انصار، و کسانی که با نیکوکاری از آنان پیروی کردند، خدا از ایشان خشنود و آنان [نیز] از او خشنودند، و برای آنان باغهایی آماده کرده که از زیر [درختان] آن نهرها روان است. همیشه در آن جاودانه اند. این است همان کامیابی بزرگ».

بنابراین الله . متعال . به ما خبر داده که از مهاجرین و انصار خشنود است و به ما خبر داده که آنها از اهل بهشت بوده و بهشت برایشان آماده گشته است.

اما از احادیث رسول الله . صلی الله علیه وسلم . همین سخنش کافی است که فرموده: «بهترین مردم کسانی هستند که در قرن من زندگی می کنند سپس کسانی که پس از آنها می آیند، سپس کسانی که پس از آنها می آیند» روایت بخاری (۲۶۵۲) و مسلم (۲۵۳۲).

تعداد صحابه . رضی اللہ عنہم . بیش از صد هزار نفر بوده که ما چند هزار نفرشان را می‌شناسیم و صدها نفرشان مشهورترند.

با فضیلت‌ترین آنها ابوبکر صدیق است، سپس عمر بن خطاب، سپس عثمان بن عفان، سپس علی بن ابی طالب، سپس زبیر بن عوام و طلحة بن عبیدالله و عبدالرحمن بن عوف و سعد بن ابی وقاص و ابو عبیده بن جراح و سعید بن زید . رضی اللہ عنہم اجمعین . و اینها ده نفری هستند که به بهشت مزده داده شده‌اند و همگی از مهاجرین می‌باشند.

اما از انصار با فضیلت‌ترین آنها: سعد بن معاذ و سعد بن عباد و ابی بن کعب و معاذ بن جبل و اسید بن حضیر و براء بن معرور و اسعد بن زراره و انس بن نضر و انس بن مالک و حسان بن ثابت و عبدالله بن عمرو بن حرام و پسرش جابر بن عبدالله . رضی اللہ عنہم اجمعین . می‌باشند.

واللہ . تعالی . أعلم .